

KAZUISZTIKA

Bőrgyógyászati és Venerológiai Szemle 54. 221–222. 1978.

*Az Országos Bőr-Nemikórtani Intézet és Semmelweis Orvostudományi
Egyetem Bőr-Nemikórtani Klinika (mb. igazgató: Rácz István dr. egyetemi docens)
közleménye*

Tojás provokálta kontakt urticaria

TEMESVÁRI ERZSÉBET dr., ABLONCZY ÉVA dr. és SOMLAI BEÁTA dr.

Az élelmiszer allergia az orvostudományban már régóta ismert. Egyik leggyakoribb alimentáris allergén a tojás [3, 4, 7, 8]. Érzékenységének vizsgálata krónikus urticariás betegeknél minden eliminációs diétában szerepel. Kontakt urticát kiváltó hatásáról egy eset kapcsán jelent meg közlemény [9].

Esetismertetés

24 éves nőbeteg, kozmetikus, 6 éve észleli tüneteit. Tojásételek (főtt és nyers) érintése helyén bőrén csalánfoltokat észlelt. Első tüneteit fűrtojással végzett arckezelés után észlelte. Elmondása szerint tojás tartalmú ételek evését 10–20 perccel követően köhögés, torokszorítás, fulladás, testszerte viszkető gyulladt foltok, szemhéj ödéma, majd gyomorgörcs jelentkezett. Köhögést és fulladást gyantafésésekkel való érintkezés, ill. illatanyagok inhalációja is okozott. Fenti panaszai szteroid és antihisztamin adása után szűntek meg. Felvételkor tünetmentes. Rutin laboratóriumi vizsgálatok (vérkép, We, vizelet) eltérést nem mutattak. Hypacid.

Ételfestékekkel, ételkonzerváló szerekkel per os tesztelés során reakciót nem észleltünk [10]. Eliminációs diéta alatt a tojás bevezetéséig tünetmentes.

Per os tesztelést főtt tojással végeztünk, míg a tojásfehérje reakciót nem provokált, az elfogyasztott tojássárgája után testszerte viszketés, köhögés, fulladás jelentkezett, melyet belső kortikoszteroid és antihisztamin kezelés szüntetett.

Főtt tojásfehérje epicutan (ec.) próbája a tesztelés 20. percében az érintkezésnek megfelelő területen urticát provokált, ill. testszerte viszkető erythemás foltok keletkeztek. Főtt tojássárgája ec. próba során sem bőr, sem általános reakciót nem váltott ki.

1. ábra. Tojás sárgája és fehérje pozitív scarificatiós próbája (10. percen értékelve)

Nyers tojással végzett scarificációs próba 10. percétől mind a fehérjével, mind a sárgájával való érintkezés területén (*I. dbra*) rohamosan nagy kiterjedésű urtica alakult ki. Egyidejűleg testszerte erythema lépett fel; e mellett a beteg szédülésről, fulladásról panaszkodott. Vérnyomása esett, tachycardizálódott, pulzusa filiformissá vált. Általános és bőr tüneteit nagyadagú iv. adott szteroid (Di-Adreson F. aquosum) és antihisztamin szüntette. Kontroll személyen nyers tojás scarificációs teszt negatív eredményű volt. Fiziológias NaCl-dal scarificációs próba negatív.

Perubalzsammal végzett (*Balsamum peruvianum/25%-vaselinum flav. vivőanyban*) ec. próba során 10. percetől testszerte urticák, köhögés, majd szájszárazság, profúz izzadás, szédülés, tachycardia jelentkezett; az ec. próba helyén az érintkezési területnek megfelelően urticát láttunk. Ez esetben is a fenti kezelést alkalmaztuk.

Megbeszélés

Élelmiszer allergia tünetei kétféle módon alakulhatnak ki 1. hisztamin felszabadulás útján (hal, kagyló), ill. 2. allergiás reakció formájában bizonyos élelmiszerek (csokoládé, hal, hús, rák, paradicsom, kaviár, tojás, banán, szőlő) [1] vagy egyes élelmiszer adalékok, festékek, ill. konzerválószeres kiváltotta érzékenység alapján [10]. Az élelmiszer érzékenység okozta tünetek urticaria, rhinitis, Quincke-ödéma, anafilaxia formájában a fogyasztást követő 1 órán belül lépnek fel, vagy 24–48 óra múlva mint bőrtünetek, purpurák, ill. általános tünetek diarrhoea, colica, vizeleti panaszok.

A kontakt urticaria fogalma újabb irodalmi közleményekből ismert [2, 5, 6, 11]. A tünetek az allergénnel való érintkezést követően 10–20 percen belül jelentkeznek, gyorsan az ec. próba helyén, másrészt testszerte szóródó urtica formájában, esetleg Quincke-ödémával vagy anafilaxiás shockkal társulva. Kiváltó mechanizmusa szerint [5]: hisztaminfelszabadulás vagy szenzibilizáción alapuló – korai reagin típusú, ill. bizonytalan eredetű lehet. Élelmiszer kiváltotta kontakt urticaria a bizarr anamnézis miatt nem minden esetben igazolt. Betegünknel a tojás mind per os, mind ec. tesztelés során, valamint a perubalzsam is korai típusú (IgE mediálta) reakciót provokált. Betegünk, mint kozmetikus fűrjtojással masszázsokat végzett, a szenzibilizálódás kontakt úton – hasonlóan a perubalzsam érzékenységhez – foglalkozása során is kifejlődhetett.

A tojás igen komplex fehérje, így az antigenitásért felelős anyagok izolálása is igen nehéz, jelenleg nem megoldható feladat. Tény, hogy az antigenitást mind a pH változás, mind a hőbehatás nagyban befolyásolhatja.

Összefoglalás

Szerzők tojás kiváltotta kontakt urticáról számolnak be. Betegünknel kontakt urticát perubalzsam is provokált.

IRODALOM: 1. Bown, E. B., Cohen, H. J.: *Cutis* 15, 813 (1975). – 2. Gaul, L. E.: *Arch. Dermatol.* 99, 593 (1969). – 3. Green, G. R.: *Ann. Allergy* 23, 30 (1965). – 4. Király, K.: Gyakorló orvos enciklopédiája szerk. Trencsényi Tibor 572. old. Medicina. Budapest (1973). – 5. Maibach, H. I., Johnson, H. J.: *Arch. Dermatol.* 111, 726 (1975). – 6. Maucher, O. M.: *Hautarzt* 23, 139 (1972). – 7. Rajka, E., Korossy, S.: *Immunological aspects of allergy and allergic diseases* vol. 7, 13. old. Akadémia Kiadó Budapest (1976). – 8. Ros, A. M., Juhlin, L., Michaelsoon, G.: *Brit. J. Derm.* 95, 19 (1976). – 9. Rudzki, E., Grzywa, Z.: *Contact Dermatitis* 3, 103 (1977). – 10. Temesvári, E., Soós, Gy., Krámer, M., Podányi, B.: *Bőrgyógy. Vener. Szle.* 54, 17 (1978). – 11. Temesvári, E., Soós, Gy., Podányi, B., Kovács, I., Németh, I.: *Orv. Hetil.* 118, 1767 (1977).

Д-р Э. Темешвари, д-р Э. Аблонци, д-р Б. Шомлаи: *Контактная уртикария вызванная яйцом*

Авторы описывают случай контактной уртикарии вызванной яйцом. У больного перуанский балзам также вызывал контактную уртикарию.

E. Temesvári, É. Ablonczy, B. Somlai: *Contact urticaria caused by eggs*

The report discusses the effects and causes of an allergic rash (contact urticaria) brought about by the consumption of eggs. Same patient contacted urtica also from Peruvian balsam.

E. Temesvári, É. Ablonczy und B. Somlai: *Durch Ei provozierte Kontakturtikaria*

Es wird über eine durch Ei provozierte Kontakturtikaria berichtet; bei diesem Patienten wurde auch durch Perubalsam Kontakturtikaria hervorgerufen.